MALTA

QORTI ĊIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMĦALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tal-15 ta' Diċembru, 2003

Ċitazzjoni Numru. 206/2001/1

Citaz Nru: 206/01 JA.

Joseph Demartino, Sindku u Alfons Anastasi, Segretarju tal-Kunsill Lokali Mosta in rapprezentanza ta' l-istess Kunsill.

-vs-

Kummissjoni Elettorali.

Il-Qorti;

Rat l-att tac-citazzjoni pprezentat fis-7 ta' Frar, 2001 li permezz taghha l-atturi ppremettew:

Illi l-lokalita' tal-Bidnija tradizzjonalment u storikament tifforma parti mill-lokalita' estiza tal-Mosta u dan mill-aspetti kollha, inkluzi per ezempju ta' skejjel u bzonnijiet spiritwali;

Illi meta nholqu l-kunsilli lokali ghall-ewwel darba, il-Bidnija, b' sorpriza kbira ghal kulhadd, giet inkorporata fil-lokalita' ta' San Pawl il-Bahar, ma' liema lokalita' m' ghandha ebda rabta;

Illi wara talba tal-Kunsill Lokali tal-Mosta sabiex il-Bidnija kollha tigi inkorporata fil-lokalita' tieghu, permezz ta' l-Avviz Legali numru 87 tat-30 ta' Marzu, 1998, din giet maqsuma fin-nofs, bil-parti residenzjali taghmel parti mill-Mosta u l-parti rurali tibqa' ma' San Pawl il-Bahar;

Illi din is-sitwazzjoni la taghmel sens u lanqas ma hi logika ghaliex minbarra r-ragunijiet ta' tradizzjoni u storja, il-fatt li tifred parti mill-Bidnija minn parti ohra mill-istess Bidnija jikkreja konfigurazzjoni f' forma ta' lsien li hu snaturali u nika fil-lokalitajiet kollha ta' Malta u wkoll thalli barra mill-konfini tal-Kunsill Lokali tal-Mosta l-parti tal-Bidnija li hi l-izjed vicin il-Mosta, kif jirrizulta mill-annessa pjanta mmarkata Dok A;

Illi s-Sindku tal-Mosta kemm il-darba kiteb lill-Kummissarju Elettorali Principali bit-talba tal-Kunsill, kif ukoll tar-residenti kollha tal-Bidnija, sabiex il-Bidnija kollha tigi nkorporata fil-lokalita' tal-Mosta, u baghat ukoll lista bil-firem tar-residenti kollha tal-Bidnija biex isostni t-talba tieghu, kopja ta' liema lista hija hawn annessa markata Dok. B, izda baqa' minghajr twegiba, l-istess kif gara lill-interpellanzi tal-konsulet legali tal-Kunisll;

Illi l-Att dwar il-Kunsilli Lokali jistabilixxi f' Artikolu 3 (3) illi tibdil fil-konfini ta' lokalita' jista' jsir biss mill-Kummissjoni Elettorali f' cirkostanzi eccezzjonali u dan wara konsultazzjoni mal-Ministru responsabbli mill-Kunsilli Lokali, mal-Kunsilli koncernati u, fejn hu possibli, mar-residenti tal-lokal.

Ghalhekk jitlob lill-din l-Onorabbli Qorti ghaliex m' ghandhiex:

1. tiddikjara li jezistu cirkostanzi eccezzjonali kif kontemplati fl-Artikolu 3 (3) tal-Att dwar il-Kunsilli Lokali li jaghtu lok biex il-Kummissjoni Elettorali taghti bidu ghall-process ta’ konsultazzjoni rikjest mill-istess Att biex ikun jista’ jsir tibdil fil-konfini tal-Kunsilli Lokali tal-Mosta u ta’ San Pawl il-Bahar.

Bl-ispejjez inkluzi l-ittra nterpellatorja tal-25 ta’ Frar, 2000 u l-protest tas-6 ta’ Lulju, 2000 kontra l-konvenuti li minn issa huma ngunti ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni mahlufa minn Joseph Demartino fis-6 ta’ Frar, 2001 u l-lista tax-xhieda.

Rat in nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenuti pprezentata fl-20 ta’ gunju, 2001 li permezz taghha eccepew:

Illi f’ l-ewwel lok (sic) l-aazjoni kif proposta hija improponibbli ghax tittendi biex tissindika diskrezzjoni esercitata mill-Parlament b’ l-Att li stabillixxa l-konfini tal-Kunsilli Lokali.

Illi huwa minnhu li l-Kummissjoni ghandha diskrezzjoni fil-materja tal-konfini imma tali diskrezzjoni tista’ tigi biss esercitata ghab-bazi ta’ fatturi li jitqajjmu wara li tkun ghaddiet il-ligi u mhux fatturi li jkunu (sic) ppreesistew l-istess ligi li stabbiliet l-konfini tal-lokalitajiet;

Illi inoltre l-azzjoni kif proposta ma’ tistax tirnexxi billi l-Qorti tiddefetta minn gurisdizzjoni biex tissindika l-agir tal-Kummissjoni fuq il-bazi proposta fic-citazzjoni;

Illi fil-kaz presenti l-attur qieghed jilmenta min-nuqqas tal-Kummissjoni li tesercita diskrezzjoni minnha esercitata u ghallhekk tittendi biex tissostitwixxi d-diskrezzjoni tal-Kummissjoni b’ dik tal-Qorti;

Illi c-citazzjoni hija nforndata fil-fatt u fid-dritt;

Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat il-verbal tas-seduta tad-29 ta' Settembru 2003 li permezz tieghu l-kawza thalliet ghas-sentenza ghall llum rigward l-ewwel tlett eccezzjonijiet tal-konvenuti;

Ikkunsidrat:

Illi l-konvenuti kif gia indikat qed jeccepixxu illi l-azzjoni hija improponibbli ghaliex ittendi biex tissindika diskrezzjoni esercitata minn Att tal-Parlament.. Isostnu inoltre illi l-kummissjoni ghandha diskrezzjoni li tista tigi esercitata biss wara li ghaddiet il-ligi u mhux fuq fatturi illi jkunu ippreesistew l-istess ligi. Eccepew ukoll li il-Qorti ma ghandiex gurisdizzjoni biex tissindika l-agir tal-Kummissjoni Elettorali.

Din l-azzjoni qed tigi proposta mill-atturi a bazi tal-Artikolu 3 (3) tal-Att tal-1993 dwar il-Kunsilli Lokali. Dan jghid hekk;

Tibdil fil-konfini ta' lokalitajiet ghandhu jsir biss f' cirkostanzi eccezzjonali u biss mill-kummissjoni elettorali wara konsultazzjoni mal-Ministru, il-Kunsilli Lokali koncernati u fejn possibbli mir-residenti lokali. Il-Kummissjoni Elettorali ghandha taghmel dan it-tibdil permezz ta' Avviz Legali fil-Gazzetta.

Fil-fatt id-dikjaraazzjoni guramentata tas-sindku tal-Mosta a fol 3 tal-process tindika li effettivament it-talba tal-atturi biex il-lokalita tal-Bidnija issir parti mill-Mosta saret qabel l-1998 meta il-Parlament emenda l-Att in kwistjoni. Skond l-istess attur b' rizultat tal-emenda, il-parti residenzali tal-Bidnija sar parti mill-Mosta izda l-parti rurali baqghet taghmel parti minn San Pawl il-Bahar. Jidher li l-kunsill baqa jinsisti inutilment biex anke din il-parti issir parti mill-Mosta.

Effettivament allura l-atturi b' din il-kawza qed jittentaw illi jgheghlu lill Kummissjoni biex tesercita d-dritt taghha tahht l-artiklu fuq imsemmi biex jibda l-konsultazzjonijiet bl-iskop li l-Bidnija kollha tibqa taghmel parti mill-Mosta.

L-eccezzjoni tal-konvenuti li b' hekk l-atturi qed jissindikaw Att tal-Parlament ma tidhirx sostenibbli ghaliex l-istess Att tal-Parlament jaghti din id-diskrezzjoni lill-Kummissjoni. Hu naturali li originarjament kien il-Parlament li kellhu dan il-poter meta ghadda l-ligi in kwistjoni, izda mill-mument li l-Att gie fis-sehh dan il-poter ghadda ghand il-Kummissjoni. Ghalhekk l-ewwel eccezzjoni qed tigi respinta.

It-tieni ecezzjoni hija fis-sens li l-kummissjoni din id-diskrezzjoni ghandha tuzaha biss meta jinqalghu fatturi godda, ossija li jinqalghu wara li gie fis-sehh l-Att u mhux a bazi ta' fatturi li kif jammettu l-istess atturi (anzi dan hu l-bazi tal-istess azzjoni) kienu jezistu qabel gie fis-sehh l-Att in kwistjoni.

Din il-Qorti ma tantx ghandha dubbju li dan kien f' mohh il-legislatur meta saret il-ligi u b' mod partikolari is-sub inciz in kwistjoni. Madankollu d-dicitura tal-istess sub inciz ma hijiex esklussiva u thalli dubbju konsiderevoli li fic-cirkostanzi ghandhu jimmilita favur l-atturi. Fil-fehma tal-Qorti hawnhekk ghandhu japplika l-principju *ubi voluit lex dixit* u ladarba l-ligi ma teskludix fatturi pre esistenti, il-Kummissjoni ghandha l-poter tbiddel il-konfini jekk jidhrilha li dak li sar fl-1993 ma kienx jirrispekkja stat ta' fatt ghal dawk li huma l-konfini bejn zewg lokalijiet. Ghalhekk anke din l-eccezzjoni qed tigi respinta.

Tibqa allura l-kwistjoni jekk il-Qorti tistax tissindika azzjonijew f' dan il-kaz nuqqas ta' azzjoni da parti tal-Kummissjoni f' kazi simili. Hawnhekk id-dicitura hija fis-sens li hija <u>biss</u> il-Kummissjoni tista tibdel il-konfini wara li tikkonsulta ruhha *inter alia* mal-kunsilli lokali koncernati. Il-

ligi hija cara hafna fis-sens li hija biss il-Kummissjoni li ghandha dan il-poter u hija cara ukoll li hija l-kummissjoni li ghandha tikkonsulta ruhha u wara tiehu d-decizjoni. Ma jidhirx li l-legislatur ried jaghti xi poteri partikolari lill kunsill lokali fi kwistjoni simili hlief dak konsultattiv, ghaliex probabilment irrealizza li seta' jkollu kwistjonijiet simili u ried li l-Kummissjoni jkollha l-poter tbiddel il-konfini minghajr ma taqsam dan il-poter ma hadd. Fil-fehma tal-Qorti hu car li l-legislatur ried jaghti dan il-poter lill Kummissjoni minghajr ma jkollha lill hadd biex igebbidha lill naha jew ohra. Il-Qorti thoss ukoll li tkun qed tassumi poteri li l-ligi taghti esklussivament lill-kummissjoni jekk tordnalha tibda l-esercizzju intiz biex jinbidlu l-konfini. Ghalhekk din l-eccezzjoni hija sostenibbli u qed tigi milqugha.

Ghaldaqsant il-Qorti qed tichad l-ewwel zewg eccezzjonijiet tal-konvenuti, izda tilqa t-tielet eccezzjoni, tiddikjara li l-kummissjoni ghandha d-diskrezzjoni insindakabbli fil-materja, u tilliberaha mill-osservanza tal-gudizzju.

L-ispejjes fic-cirkostanzi jibqghu bla taxxa.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------